

УДК 338.24

А.М. Тибінь, доц.

Тернопільська академія народного господарства

М.Ю. Петрина, асист.

Івано-Франківський національний університет нафти і газу

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТЕХНОПАРКОВИХ СТРУКТУР В ЗАХІДНОМУ РЕГІОНІ

Виявлено та детально досліджено проблеми формування технопаркових структур в західному регіоні. Особливу увагу звернуто на Івано-Франківський "Нафтогазовий науково-технологічний парк", який довгий час залишається поза увагою науковців. Досліджено можливості та обґрунтовано перспективи їхнього розвитку.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. В статті досліджується процес формування технопаркових структур в західному регіоні.

Як показує досвід створення і функціонування технополісів у розвинутих країнах, їм відводиться пріоритетне місце в реалізації планів створення конкурентноспроможної наукомісткої продукції [3]. Через концентрацію у випуску такої продукції відбувається піднесення загального рівня тих регіонів, де формуються технополіси. Їх перевагою стає й те, що вони дозволяють створювати нові робочі місця, зменшуючи безробіття та підвищуючи загальний науково-технічний рівень обслуговуючого персоналу регіону. В цьому плані орієнтація на нагромаджений досвід регіональних наукових центрів України при створенні технополісів є актуальною та невідкладною, виходячи з засад формування елементів ринкової економіки та необхідності визначення свого місця в розробці та реалізації наукомісткої продукції на міжнародному ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Спираючись на матеріали міжнародної науково-практичної конференції [5], [9] та дослідження, виконані в роботах [1, 2, 4, 6], а особливо в роботах 2003–2004 років [3], [7], [8], можна побачити, що деякі кроки до вирішення даної проблеми все-таки зроблено. Івано-Франківський "Нафтогазовий науково-технологічний парк" проаналізовано за єдиною публікацією [5], а також установчими документами товариства.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Процес формування технопаркових структур саме в західному регіоні має обмежене коло досліджень, а головний об'єкт дослідження – Івано-Франківський "Нафтогазовий науково-технологічний парк" – довгий час залишається поза увагою науковців.

Формулювання цілей. Метою статті є виявлення проблем формування технопаркових структур саме в західному регіоні. За головне завдання взято дослідження проблем Івано-Франківського "Нафтогазового науково-технологічного парку".

Виклад основного матеріалу дослідження. Технологічний модуль майбутнього технополісу вже створений у Львові в районі вулиць Стрийської та Наукової [4], де розміщені три академічні та ряд галузевих установ. Певною мірою сформовано й промислову складову. Водночас питання інфраструктурної складової (готель, оздоровчі служби) залишається відкритим, а разом з тим, і питання ефективної роботи технополісу – розробки нормативних актів щодо пільгового оподаткування, бюджетного фінансування, розвитку соціальної сфери тощо.

Щодо пільгового оподаткування організацій і фірм, які мають підношення до технополісу, виходячи із зарубіжного досвіду, доцільним є:

- зменшення податку на прибуток у розмірі частини витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи;
- дозвіл створювати за рахунок частини прибутку фонди спеціального призначення, які не оподатковуються;
- зменшення податку на прибуток підприємства у розмірі частини капіталовкладень у нове обладнання, будівництво;
- оподаткування за зниженими податковими ставками;
- віднесення витрат на деякі види обладнання до поточних;
- функціонування системи амортизаційних відрахувань на обладнання, яке має вагомий вплив на оподатковуваний прибуток [7].

В даному мікрорайоні відбувається й інтенсивне формування комплексу малих форм підприємництва.

При розробці проекту “Львівтехнополіс” (а для цього рішенням Львівського облвиконкому № 523 від 2 жовтня 1991 р. створено відповідну групу, яка включає спеціалістів зацікавлених організацій, у тому числі й комерційних структур) відчувалося, що в теперішніх умовах досить складною для реалізації залишається соціальна сфера. До проблем, пов'язаних з цим, належать: соціальне страхування, охорона праці, транспорт, система освіти, бізнес-центр, служби охорони правопорядку, відповідно обладнані житлові корпуси для запрошених висококваліфікованих науковців та спеціалістів, готель, магазини.

Місце розташування потенційного технополісу є вигідним з багатьох причин: наявність аеропорту, залізниці, теплоканалізаційних мереж. Важливо, що ряд організацій, які можуть увійти до структури технополісу, мають бази відпочинку у Карпатах та на Шацьких озерах, які при відповідному переоснащенні можна використовувати для оздоровлення працівників технополісу. Тут на основі кооперації можна створити й налагоджене інформаційне обслуговування, що додатково сприятиме створенню та випуску конкурентноспроможної продукції.

У фінансуванні та розробці проекту “Львівтехнополіс” активну участь беруть місцеві органи влади, певні пропозиції одержано від місцевих комерційних підприємств, які зацікавлені в науково-технічному розвитку регіону, опрацьовуються пропозиції щодо залучення до цього державних органів влади, особливо в плані надання певних податкових пільг організаціям, які задіяні в проєкті.

Серед відомих технополісів України можна відмітити курортполіс “Трускавець” [2]. Як ми знаємо, курортно-рекреаційна справа при мінімальних інвестиціях може дати максимальний економічний ефект. В США 1 \$, вкладений в рекреаційну індустрію, приносить до 55 \$ прибутку. Іноземні інвестиції, згідно з об'єктивними економічними законами, надходять туди, де вже створена відповідна матеріальна і наукова бази, є більш-менш сучасна інфраструктура; у перспективні галузі, які не мають серйозних конкурентів. Крім того, їх спрямовують у сфери, захищені спеціальним пільговим законодавством. Ними, перш за все, є вільні економічні зони, а серед курортів України – Трускавець з його найближчими супутниками (Східниця, Борислав) вже тепер є найбільш готовими для створення локальної вільної економічної зони, для чого є всі об'єктивні підстави.

По-перше, лікувальною основою функціонування курорту “Великий Трускавець” є унікальна за цілющими властивостями мінеральна вода “Нафтуса”, яка виліковує від цілої низки захворювань, зокрема печінки і жовчних шляхів, сечовидільної системи, обміну речовин, серцево-судинних захворювань; вона сприяє активному виведенню з організму радіонуклідів у хворих, які постраждали від Чорнобильської трагедії. Крім “Нафтусі”, тут є й інші лікувальні питні та купальні мінеральні води, лікувальні грязі та озокерит, а розміщення в мальовничих передгір'ях та низькогір'ях Карпат є додатковим лікувальним та естетичним фактором.

Сучасний Трускавець має всі ознаки курортполісу. Тут побудовані сучасні корпуси санаторіїв, пансіонатів, водо- та озокеритолікарні, готелі, ресторани, кінотеатри і палаци культури. Вигідне географічне положення курорту поблизу кордонів з 6-ма зарубіжними країнами, непогане залізничне та автомобільне сполучення, розміщення поблизу трансєвропейських залізничних та автомобільних трас.

На курорті Трускавець склався добре підготовлений персонал лікарів-курортологів, які володіють методами реабілітації хворих специфічними курортними засобами. В останні роки тут поживилась науково-дослідна робота, метою якої є поліпшення курортного лікування та реабілітації хворих, освоєння методик та впровадження ПЕОМ в діагностичну та лікувальну практику. Ці досягнення зафіксовані в наукових публікаціях, авторських свідоцтвах і патентах, про них доповідалось на конференціях різного рівня.

Сьогодні курорт Трускавець відстає від рівня розвитку і благоустрою провідних світових курортних центрів. Іноземні інвестиції потрібні, перш за все, для організації сучасного управління курортним господарством, формування єдиної курортної АСУ, сучасної курортної інфраструктури. Потрібно побудувати нові і реконструювати існуючі готелі, казино і ресторани, налагодити надійний телефонний та радіокосмічний зв'язок з усім світом. Пацієнтів оздоровниць і всіх відпочивальників необхідно забезпечити екологічно чистими та якісними продуктами харчування.

На базі розрізнених лабораторій та окремих наукових груп необхідно сформувати потужний науковий центр з дослідницькими підрозділами і групами впровадження для вдосконалення існуючих і створення нових діагностичних й лікувальних методик, комп'ютерного контролю за лікуванням, дозвіллям, спортивними заняттями всіх пацієнтів курорту. Вкрай необхідним є створення видавничо-рекламного центру з міцною і сучасною поліграфічною та рекламною базами.

Курортний технополіс “Великий Трускавець” включити всю лікувальну базу Трускавця, Борислава, Східниці та Верхнього Синьо-видного, наявні тут санаторно-курортні, туристичні і відпочинкові заклади, рекреаційну і культурно-розважальну інфраструктури, забезпечити комфорт і обслуговування на європейському рівні. Це буде науково-методичний та організаційний центр спеціалізованої курортної реабілітації хворих і оздоровлення звичайних відпочивальників (рекреантів). Він має стати зразком високих технологій курортної індустрії, чіткої організації роботи всіх служб, надання специфічних послуг нашим і закордонним рекреантам, що сприятиме економічному піднесенню обслуговуваних та

суміжних галузей народного господарства регіону в цілому. Збільшиться кількість високооплачуваних робочих місць, підвищиться професійний рівень і загальна культура значної кількості наших громадян, а також їх соціальний статус та добробут. Для держави це буде важливим джерелом надходження валюти, причому без шкоди нашому довкіллю.

Отже, перераховані вище цілі формування локальної вільної економічної зони і курортного технополісу “Великий Трускавець” мають такий завершений вигляд:

- створення нових робочих місць для Трускавця і прилеглих населених пунктів;
- передача результатів науково-дослідних робіт, отриманих в наукових установах і лабораторіях регіону, а також світового досвіду, в діагностичну і лікувальну практику всієї України;
- розширення дослідницької діяльності шляхом формування сучасного науково-дослідного і технологічного центрів;
- залучення до справи поліпшення діагностико-лікувального, дієтологічного, побутового і культурно-розважального обслуговування хворих і рекреантів нових, в тому числі й закордонних інвестицій;
- отримання знань і навичок управлінським персоналом в області ринкового господарства.

Основними напрямками діяльності технополісу “Великий Трускавець” як локальної вільної економічної зони спеціального призначення можна вважати [7]:

- подальший розвиток наукових пошуків і розробку високих технологій діагностики та лікування хворих, реабілітації рекреантів;
- втілення наукових розробок в широку практику курортних і лікувальних установ України;
- підготовку і перепідготовку кадрів – спеціалістів курортологічного спрямування;
- створення сучасного науково-технологічного парку;
- комп’ютеризацію діагностики, лікування, харчування і побутово-культурного обслуговування хворих і рекреантів на курорті;
- організацію та проведення наукових конференцій, симпозіумів, виставок, курсів, шкіл для обміну досвідом;
- створення сприятливих умов для прискореної інтелектуалізації суспільства до рівня розвинутих країн і відродження національної культури;
- збереження довкілля, раціональне природокористування, створення сприятливих умов для проживання людини згідно з міжнародними стандартами;
- забезпечення діагностично-лікувального та реабілітаційного процесу ефективними засобами праці, приладами, устаткуванням, реактивами;
- інформатизацію суспільства, комп’ютеризацію діагностично-лікувальних і виробничих процесів.

На першому етапі формування локальної вільної економічної зони здійснюються такі заходи:

- а) розробляється проект положення про статус вільної економічної зони (ВЕЗ), її структуру, систему управління та принципи функціонування;
- б) розробляється техніко-економічне обґрунтування створення і функціонування ВЕЗ;
- в) готується проект Закону про створення вільної економічної зони “Великий Трускавець” і відповідний указ Президента України.

Слід відмітити, що технопаркові структури необхідно створювати поетапно. Зокрема на першому етапі розвитку ринкової інфраструктури створюються такі нові організаційні структури: науково-технічні парки, венчурні фірми та малі наукоємні підприємства; інноваційний фонд; біржа науково-технічних розробок, бізнес-центр, бюро патентного та юридичного захисту інтелектуальної власності, бюро незалежної експертної оцінки проектів, лабораторії маркетингу та реклами науково-технічної продукції; базовий інформаційний комп’ютерний центр; центр міжнародного зв’язку і телекомунікації; лізингові та транспортні компанії; заклади сервісного обслуговування; центри підготовки та підвищення кваліфікації наукових кадрів; видавництво та будинок друку; експериментальні виробництва – інкубатори науково-технічних розробок. Концепція розвитку технопаркових структур передбачає проведення цілеспрямованої їх підтримки через: податкові стимули; фінансово-кредитні операції; кадрову політику; надання пільг через міжнародні структури [1].

На регіональному рівні підтримка створюваних технопаркових структур полягає в наступному: відведення землі під будівництво приміщень, надання на пільгових засадах будинків та споруд для виробничих потреб, а також під житло, створення відповідної інфраструктури; розширення наукоємного виробництва, а з ним і науково-технічного потенціалу. Інтереси технопаркових структур мають захищатись й розроблюваним механізмом приватизації майна [5].

До основних критеріїв оцінки створення технопаркових технологічних структур відноситься: чітка спеціалізація регіону в науковому та виробничому планах; наявність малих підприємств, які здатні до проведення венчурних досліджень; сформований науково-технічний потенціал; зацікавленість регіональних служб; наявність відповідної інфраструктури та природних ресурсів для відпочинку; забезпеченість місцевими ресурсами, електричною і тепловою енергією тощо [9].

Певні елементи цілісної системи технопаркових структур вже починають формуватись. Зокрема створена Західно-Українська та інноваційна біржі науково-технічної продукції. Банківський капітал починає вкладатись в інноваційну сферу регіону – 5 банків Західного регіону України внесли кошти в статутний фонд Галицької торгово-інноваційної компанії “Галінко”.

Проведена робота зі створення самих технопарків. Зокрема Фізико-механічним інститутом НАН України і науково-виробничою фірмою “Енергія-Контакт” організовано перший у Карпатському регіоні технопарк з проблем діагностики та підвищення надійності конструкцій, програма робіт якого погоджена на рівні Львівської обласної державної адміністрації. У 1993 р. Державним університетом “Львівська політехніка” спільно з Ренсселерським політехнічним інститутом (США) створено інкубатор. Вказані технопаркові структури сприяють випуску конкурентноздатної продукції, створюють нові робочі місця у науковому бізнесі, що є стимулюючим фактором подальшого розвитку регіону.

В Івано-Франківську також діє свого роду технопарк. Товариство з обмеженою відповідальністю “Нафтогазовий науково-технологічний парк” (НГНТП) створене 31 серпня 2001 р. в результаті реорганізації шляхом перетворення закритого акціонерного товариства “Нафтогазовий науково-технологічний парк”, що було засноване 14.03.1997 р.

Засновниками товариства та його учасниками є:

- Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу (ІФНТУНГ);
- Українська нафтогазова академія (УНГА);
- Відкрите акціонерне товариство “Карпатнафтомаш” (ВАТ “Карпатнафтомаш”).

Метою діяльності товариства є інтенсифікація розроблення, виробництво та прискорення впровадження наукомістких конкурентноспроможних енергозберігаючих технічних засобів, технологій, приладів та матеріалів, що використовуються при пошуках, видобутку, транспорті, зберіганні та переробці нафти та газу, використанні газу і нафтопродуктів та забезпечують охорону довкілля як в Україні, так і за кордоном за перспективними напрямками досліджень, які здійснюються провідними організаціями країни (наукові організації, заклади освіти, промислові підприємства, інші суб’єкти підприємницької діяльності) у відповідності до Національної програми “Нафта і газ України до 2010 року” та “Державної програми розвитку робіт по видобутку нафти і газу в українському шельфі Азовського та Чорного морів”, отримання доходу та створення нових робочих місць.

Предметом діяльності товариства є:

- пошук (розвідка) та експлуатація родовищ корисних копалин згідно з чинним законодавством;
- науково-теоретична та дослідницька діяльність в галузях пошуку, видобування, зберігання, транспортування та переробки нафти і газу;
- виконання науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт за заявками підприємств нафтогазової, паливно-енергетичної, машинобудівної, хімічної та аграрної галузей;
- інноваційна діяльність;
- проектування, розробка, виробництво, ремонт та експлуатація обладнання, приладів, технічних засобів, технологій та матеріалів, що використовуються при пошуку, транспортуванні, зберіганні, переробці й використанні нафти і газу, продуктів їх переробки, енергозбереження згідно з чинним законодавством;
- проектування, будівництво, ремонт та експлуатація об’єктів трубопровідного транспорту згідно з чинним законодавством;
- розробка, виготовлення, випробування та впровадження наукоємних технічних засобів і технологій (нормативних документів, технічних регламентів, інструкцій) контролю якості матеріалів, речовин, виробів, конструкцій та зварних з’єднань, в тому числі неруйнівними методами;
- виконання топографо-геофізичних, картографічних робіт та кадастрових зйомок згідно з чинним законодавством;
- сертифікаційні випробування і технічна діагностика нафтогазового обладнання й інструменту, будівельних та конструкційних матеріалів, зварних конструкцій і виробів;
- розроблення нормативної документації на нафтопромислове обладнання;
- сертифікація газонафтопромислового обладнання та персоналу нафтогазової галузі;
- розробка, виготовлення та впровадження технологій, нормативних документів, технічних засобів та методик обліку матеріальних ресурсів (газу, нафти, води, тепла, енергії та ін.);
- проведення державних приймальних випробувань і метрологічної атестації засобів вимірювальної техніки для контролю параметрів та обліку нафти і природного газу;
- надання послуг з сертифікації промислового обладнання, машин, механізмів і приладів, матеріалів, речовин лабораторних досліджень хімічних речовин, корисних копалин згідно з чинним законодавством;

- надання послуг з діагностики, тестування, визначення придатності технологічного обладнання, машин, механізмів, приладів і матеріалів, технологічних вимірювань згідно з чинним законодавством;
- підготовка, атестація та сертифікація персоналу для різних галузей промисловості;
- хімічний аналіз води, нафтопродуктів та інших речовин;
- виробництво столярних та металовиробів (огорож, дверей, воріт, каркасних конструкцій, приміщень, споруд, нестандартного обладнання, кріпильних деталей, паркету тощо);
- виробництво, ремонт і обслуговування продукції виробничо-технічного призначення, промислового й торгового обладнання;
- створення математичного та програмного забезпечення для електронно-обчислювальної техніки, технологічних процесів, науково-дослідницької діяльності;
- надання послуг зі збору, вивчення та аналізу інформації про наукові дослідження, наукові заклади, потенційні можливості науково-дослідних організацій та виробників;
- надання послуг типу «інжиніринг», «ноу-хау», «лізинг»;
- надання консультацій та послуг в галузі маркетингу, менеджменту, підприємництва та інформаційно-комерційних послуг підприємствам, організаціям і приватним особам;
- надання послуг для здобуття вищої, загальної середньої та професійної освіти, підготовка наукових працівників, спеціалістів різних рівнів кваліфікації згідно з чинним законодавством;
- надання послуг, пов'язаних із профорієнтацією населення, посередництво у працевлаштуванні, в тому числі за кордоном, згідно з чинним законодавством;
- купівля, продаж та лізинг об'єктів інтелектуальної власності, патентів, промислових зразків, промислових знаків та марок, логотипів, послуги з оформлення їх реєстрації, впровадження і використанню згідно з чинним законодавством;
- виробництво товарів широкого вжитку господарського призначення (виготовлення сувенірів, іграшок, блоків живлення та запасних частин для побутової техніки);
- гуртова та роздрібна торгівля паливом, нафтопродуктами, мастильними матеріалами, природним, зрідженим та скрапленим газом;
- гуртова та роздрібна торгівля промисловими і продовольчими товарами, продукцією виробничо-технічного призначення;
- спорудження, утримання, здача в оренду складських, виробничих, жилих і службових споруд, будівель, окремих площ;
- надання послуг поліграфії та копіювання, виробництва поліграфічної продукції;
- видавництво авторських творів, довідників, рекламно-бланкової продукції;
- здійснення зовнішньоекономічних експортно-імпортних операцій в межах статутної діяльності.
- здійснення інших видів діяльності, що не суперечать чинному законодавству.

Перспективна програма виробничої діяльності інноваційної структури полягає в забезпеченні виробництва технічних засобів та обладнання, які є необхідними для реалізації нових технологічних процесів нафтогазовидобутку, а саме:

а) технічні засоби:

- підвищення нафтоконденсатовилучення;
- для спуску і тампонування обсадних колон в похилоскерованих та горизонтальних свердловинах;
- контролю процесу згвинчування обсадних і бурильних труб;
- для згладжування пульсацій промивної рідини в циркуляційних системах бурових установок;
- установки цементних мостів у свердловинах;
- захисту породоруйнівного інструменту від вібрацій;
- діагностування стану бурового і нафтогазопромислового обладнання;
- неруйнівного контролю бурильних труб та інструменту;
- ліквідації прихоплень бурильних труб;
- контролю і прогнозування ресурсу бурового і нафтогазопромислового обладнання;
- очищення вибою свердловин;
- контролю якості розчинів поверхнево-активних речовин в технологічних процесах нафтогазової галузі;
- контролю стану ізоляційного покриття підземних нафтогазопроводів;
- збільшення механічної швидкості і проходки на долото при роторному бурінні;
- опресування труб в свердловинах;
- контролю процесів буріння, розробки родовищ, експлуатації підземних газосховищ і трубопроводів шляхом реєстрації та оцінки локальних параметрів стаціонарного геоелектричного поля Землі;
- для вимірювання рівня рідин в промислових резервуарах;

б) обладнання для:

- освоєння свердловин та відновлення фільтраційних властивостей;
- регулювання динамічного навантаження на породоруйнівний інструмент;
- екологічного моніторингу та безпеки регіону і галузі;
- градування і повірки витратомірів та лічильників природного газу;
- виготовлення тришарових бурових доліт;
- утилізації низьконапірного газу;
- очищення бурових розчинів при безамбарному бурінні нафтових і газових свердловин;
- адсорбційного осушування газу;
- одержання твердих, зносостійких керамічних та композиційних матеріалів для нафтогазової галузі;
- віброзахисту пристроїв бурових верстатів.

Назви інноваційних продуктів НГНТП, що плануються до виробництва:

1. Технологія одержання нових зносостійких керамічних та композиційних матеріалів і виробів з них для вузлів тертя нафтогазового та хімічного обладнання.
2. Технологія ремонту бурильних труб з використанням різьбових з'єднань зі вставними витками.
3. Оболонкові амортизатори для віброзахисту бурового та нафтопромислового обладнання.
4. Пакер для ремонтно-ізоляційних робіт у свердловинах.
5. Метод виявлення нафтогазоперспективних об'єктів і контролю за герметичністю підземних газосховищ з використанням геологогеофізичних і геохімічних досліджень.
6. Технологія буріння похило-спрямованих свердловин в ускладнених умовах нафтогазових родовищ.
7. Технологія підвищення продуктивності обводнених газових і газоконденсатних свердловин шляхом фізико-хімічної та гідродинамічної дії на стовбур і привибійну зону пласта.
8. Технологія видобутку залишкових запасів вуглеводнів з частково виснажених родовищ нафти і природних газів.
9. Технологія здійснення ремонтно-ізоляційних робіт у свердловинах з вирівнювання профілю приймальності та ізоляції припливу пластової води на основі застосування полівінілового спирту.
10. Технологія ремонту магістральних газонафтопроводів з використанням полімерних матеріалів.
11. Технологія послідовного перекачування різносортих нафт і нафтопродуктів по складних системах трубопроводів.
12. Розробка наукоємних, конкурентоздатних, високотехнологічних засобів оцінки технічного стану (дефектоскопія, вимірювання геометричних, фізико-механічних характеристик) бурового та нафтогазпромислового обладнання й інструменту на різних стадіях його життєвого циклу методами неруйнівного контролю та технічної діагностики.
13. Перепідготовка і підвищення кваліфікації спеціалістів і керівників за міжнародними стандартами.

Планується, що кошти для фінансування діяльності НГНТП надходять за рахунок внесків організацій-засновників, цільового державного фінансування, кредитів банків та інвестицій (зовнішніх та внутрішніх) під розроблені бізнес-плани конкретних інноваційних проектів, від власної господарської діяльності, та інших джерел, що не заборонені чинним законодавством (рис. 1).

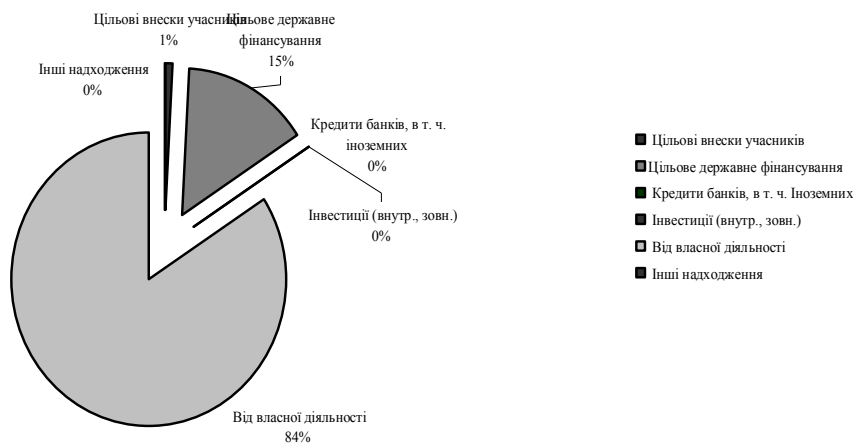

Рис. 1. Джерела фінансування діяльності НГНТП

Як видно з рис. 1, фінансування роботи технопарку проходитиме основним чином за рахунок коштів від власної діяльності (84 %). Передбачається цільове державне фінансування на рівні 15 %, а цільові внески учасників займуть лише 1 %.

Тут слід відмітити важливий елемент: кредити банків та інвестиції не будуть залучені до фінансування діяльності НГНТП. Це можна пояснити тим, що в Україні інноваційним структурам не надаються кредити на пільгових умовах, як це відбувається за кордоном. А щодо інвестицій: “грошовиті” компанії не зацікавлені у вкладенні свого капіталу в такий досить ризиковий бізнес. Крім того, НГНТП у своїй структурі не має підрозділу залучення інвестицій. Саме тому такі два важливі джерела фінансування залишаються поза нашою увагою.

Висновки. Підбиваючи підсумки, можна зазначити, що НГНТП має значні можливості для розвитку. НГНТП – єдиний на Україні технопарк нафтогазового спрямування. До його складу входять великі базові організації: ІФНТУНГ, УНГА і ВАТ “Карпатнафтомаш”, які забезпечують позитивний імідж технопарку. Тут слід відмітити високі виробничі можливості, високі знання ринку і потреб споживачів. Технопарк забезпечений приміщенням, новою технологією, має довгострокові перспективи розвитку. До роботи можуть бути залучені кандидати і доктори наук ІФНТУНГУ (на сьогодні в ІФНТУНГ працюють 46 докторів наук та 300 кандидатів наук, кваліфікація яких, в переважній більшості, є орієнтованою на галузеві потреби нафтогазового комплексу), висококваліфіковані і досвідчені інженерно-конструкторські кадри ІФНТУНГУ, інших засновників та регіональних спеціалізованих конструкторських організацій, потенціал яких використовується в даний час незадовільно.

Однак не зважаючи на всі можливості розвитку, НГНТП з часу створення не працює. В чому ж причина? Насамперед, в неефективній структурі управління: з такими сильними сторонами технопарк міг розпочати свою роботу ще в 1998 р. Інша причина полягає в недостатньому фінансовому забезпеченні. На освоєння інноваційної продукції необхідні високі загальні витрати, які можна було б залучити за допомогою інвестицій. Але в структурі НГНТП, як вже говорилося, немає підрозділу розробки інвестиційних проєктів. Крім того, інвестори не поспішають вкладати кошти в такий, досить ризиковий, бізнес.

Також необхідно виділити ще один досить суттєвий недолік. В Законі України “Про інноваційну діяльність” передбачено пільги з оподаткування суб’єктів підприємницької діяльності, які зареєстровані в Державному реєстрі, як такі, що здійснюють інноваційну діяльність. В даний час в Україні Державну реєстрацію пройшло 7 підприємств [8]. В їх числі НГНТП немає. Це означає, що він не може використати пільги, передбачені в проєкті “Податкового Кодексу України” в главі 102, статті 15061 “Особливості оподаткування технологічних парків та їх учасників, дочірніх та спільних підприємств”. А неодноразові звернення ректора ІФНТУНГУ, Місцевої та Обласної державної адміністрації до Верховної Ради щодо включення НГНТП до переліку технопарків, на які поширюється дія Закону України “Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків”, не призвели до очікуваних результатів.

Отже, головні проблеми у формуванні технопаркових структур західного регіону, в основному, не відрізняються від проблем формування технопарків України. А це – недостатність інвестицій та високі ставки податків.

Перспективи подальших розвідок будуть спрямовані на виявлення шляхів розв’язання проблем формування технопаркових структур західного регіону, а особливо Івано-Франківського “Нафтогазового науково-технологічного парку” – єдиного на Україні технопарку нафтогазового спрямування.

ЛІТЕРАТУРА:

1. *Бистров М.В.* Організаційно-економічний механізм створення та функціонування технопаркових структур // Регіон у системі нових економічних і правових відносин: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції. – Івано-Франківськ: Сіверсія, 1998. – С. 141–144.
2. *Гела А.О., Трохимчик С.В.* Проблеми формування курортного технополісу “Великий Трускавець” // Проблеми регіональної політики. – Львів, 1995. – С. 119–123.
3. *Шолохов В.* Інтеграція прибутку. Кластерна модель економіки допомагає підвищити конкурентоздатність підприємства. Інтеграція прибутку. Кластерная модель экономики помогает повысить конкурентоспособность предприятия // ММ Деньги и технологии. – 2003. – № 10. – С. 28–33.
4. *Карпінський Б.А.* Концептуальні проблеми формування технопаркових структур в Карпатському регіоні // Проблеми регіональної політики. – Львів, 1995. – С. 85–91.
5. *Крижанівський Є.І., Ланко О.О.* Організаційно-економічні проблеми створення та функціонування Івано-Франківського наукового технологічного парку нафтогазового спрямування // Інноваційна діяльність в системі державного регулювання: Матеріали

- міжнародної науково-практичної конференції. – Івано-Франківськ: ІФДТУНГ, 1999. – Ч. 1. – С. 102–105.
6. *Лушкін В.А.* Механізм створення і функціонування вільних економічних зон. Механізм создания и функционирования свободных экономических зон // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Карабіна. – 2000. – № 479: – Реструктуризація підприємств України в умовах конкурентного середовища: теорія і практика. – С. 75–80.
 7. *Буткевич С.О., Сеперович Н.В.* Спеціальна економічна зона як пріоритетний об'єкт інвестування // Актуальні проблеми економіки. – 2003. – № 12(30). – С. 16–20.
 8. *Семиноженко В.* Технологічні парки України: перший досвід формування інноваційної економіки // Економіка України. – 2004. – № 1(506) – С. 16–21.
 9. *Шкворець Ю.Ф.* Роль територіальних інноваційних структурі цільових програм у здійсненні трансферу технологій // Інноваційна діяльність в системі державного регулювання: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – Івано-Франківськ: ІФДТУНГ, 1999. – Ч. 1. – С. 75–77.

ТИБІНЬ Анатолій Михайлович – директор інституту міжнародного бізнесу та менеджменту, доцент кафедри менеджменту Тернопільського державного економічного університету, академік Академії економічних наук України.

Наукові інтереси:

- корпоративний менеджмент;
- міжнародні і регіональні аспекти інноваційної діяльності;
- проблеми стимулювання інноваційно-економічного зростання.

ПЕТРИНА Марія Юрійвна – асистент кафедри управління регіональним економічним розвитком Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу, аспірант кафедри менеджменту Тернопільського державного економічного університету.

Наукові інтереси:

- проблеми та можливості розвитку технопаркових структур України і світу;
- державне регулювання інноваційної діяльності;
- інноваційний менеджмент;
- корпоративний менеджмент.

Подано 08.09.2005

Тибінь А.М., Петрина М.Ю. Проблеми формування технопаркових структур у західному регіоні.
Тыбинь А.М., Петрина М.Ю. Проблемы формирования технопарковых структур в западном регионе.
Tybin A.M., Petrina M.U. The problems of formation of techno-park structures in the western region.

УДК 338.24

Проблемы формирования технопарковых структур в западном регионе / А.М.Тыбинь, М.Ю.Петрина

В статье выявлены и детально исследованы проблемы формирования технопарковых структур в западном регионе. Особое внимание обращено на Ивано-Франковский «Нефтегазовый научно-технологический парк», который долгое время остается вне поля зрения научных работников. Исследованы возможности и обоснованы перспективы их развития.

УДК 338.24

The problems of formation of techno-park structures in the western region / A.M. Tybin, M.U.Petrina

The problems of formation of techno-park structures in the western region have been estimated and researched in detail in the article. Special attention has been drawn to Ivano-Frankivsk “Oil and gas scientific and research park”, which for a long time is out of the attention of scientists. Possibilities have been researched and perspectives of their development have been stated.